

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XLVIII. Romana prætensa caducitatis. An Dominus directus prohibere possit, nè emphyteusis quamvis hæreditaria transeat ad Ecclesiam, vel locum pium, etiam ad effectum vendendi, & ponendi extrà ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

vel remedium reale ipso jure irritativum concessio-
nis, quæ alteri fieret, sed solum competit jus implo-
randi judicis officium ad cogendum dominum in a-
ctione personali, ac etiam cogendum novum em-
phyteutam ad rem dimittebam, ut non semel ha-
betur hoc tit. & sic est facultas, qua proximior
potest non uti, eoque consentiente vel non contra-
dicente concedendum non est tertio de hoc oppo-
nere.

Motivabant scribentes pro Antonio Josepho,
consensum à Paula præstitum, ut Constantius ejus
vir investiretur, esse speciem donationis inter con-
juges de jure prohibita, allegando specialem aucto-
ritatem *Lupii in rubr. de donat. inter vir. & uxor.*
§. 30. num. 6. vers. ex quo dixi, sed facili negotio tol-
lebat obiectum ex pluribus, Primò quia donatio
inter conjuges extrà Urbem (in qua ex statuto re-
sultat nullitas ipso jure, non obstante juramento)
spectata solum juris communis dispositione, non
est nulla insanabiliter, sed ejus validitas est in pen-
dulo, ut potè pendens à perseverante conjugis do-
nante voluntate usque ad mortem, ex qua non da-
ta contraria voluntate, firma remanet, & hic erat
casus, quia non constabat de aliqua renovatione.

Secundò quia hodie recepta conclusio est, hujus-
modi prohibitionem ut potè resultantem à solo jure
civilis, cessare accedente juramento, quale in dicta
recepta per conjuges concessione intervenisse sup-
ponitur, quia spectata juris canonici dispositione,
juramentum semper servandum est, quoties non
est contra bonos mores naturales, ac sine interitu
æternæ salutis potest servari, quod solum limitatur
in donatione tacita & implicita resultante à dote ut
potè actu simulato & fraudulento ex deducis per
*Buvati dec. 652 & 925. dec. 22. & 23. post Salgad. in La-
byrini. & in aliis*, de quibus in sua materia sub titulo
de donat.

Et tertio demùm, quia prohibita donatio inter
conjuges procedit, ubi donantur bona seu jura jam
possessa & incorporata, ita ut donans privari dica-
tur bonis vel juribus, quæ jam habet, unde sequa-
tur, quod donans fiat pauperior, & donatarius di-
tior, ut per *Sancti de matrim. lib. 6. disput. 3. Fonta-
nell. de pact. cl. 5. gloss. par. 5. Capyc. Laur. consult. 124.
num. 20. cum seqq.* Quod in proposito dici non po-
test, dum hæc est nuda facultas, qua illam habens
potest non uti, & pro qua nullum jus vel actio rea-
lis competit, sed solum judicis officium; *Lupus* au-
tem loco citato loquitur de casu, in quo mulier, in-
vestitura durante, possidens domum emphyteuti-
cam, ut viro complaceret, ejus juri renunciavit, ut
nova investitura illi concederetur, & sic est forma-
lis donatio juris jam incorporati & possessi, ex qui-
bus etiam singulariter consideratis, & fortius in-
simul unitis, omninò vanum dicebam hoc obiectum,
quale adeò Rota censuit, ut in dicta ultima decisio-
ne spreverit, nullamque mentionem de eo fecerit;
Incertus autem est hujus causæ status in ulteriori
disputationum progressu, dum ob matatos defen-
sores ego non fui amplius requisitus.

ROMANA PRÆTENSÆ CADUCITATIS

PRO

CONFRATERNITATE B. MARIE

DE

MONTE CARMELO AD MONTES

CUM

MONASTERIO PURIFICATIONIS.

Casus pendet coram iudice particulari.

An Dominus directus prohibere possit, ne
emphyteusis quamvis hæreditaria tran-
seat ad Ecclesiam, vel locum pium, et-
iam ad effectum vendendi, & ponendi ex-
tra manum mortuam, quid in hoc opere-
tur pactum. Et an illud impediat etiam
detractionem melioramentorum.

SUMMARIUM

1. *Casus controversa.*
2. *De prohibitione, ne bona transant ad ma-
num mortuam quod percutiat solum reten-
tionem, non autem acquisitionem ad effectum
vendendi.*
3. *Contrarium tenet Rota, ubi prohibitioni legis acce-
dit etiam prohibitio hominis.*
4. *Quid in melioramentis & edificiis in ipsa re factis.*
5. *De differentia inter emphyteuticam concessionem de
ipsa re, et ejus tantum devolutionem per alium, & con-
cessionem nudi soli, in quo melioramenta facta
sunt.*

DISC. XLVIII.

Oncessit Monasterium Purifica-
tionis quemdam situm N. ad effe-
ctum ibi construendi domum in
forma concessionis hæreditariæ,
sub diversis tamen legibus, ea
præsertim, ut non possit aliena-
re, vel quocumque titulo transferre in Ecclesiam
vel pium locum, unde cum domus in dicto situ con-
structa & per diversas manus translata devenisset in
A. qui hæredem universalem scripsit dictam Con-
fraternitatem, adversus istam Monasterium præ-
dictum tanquam dominus directus judicium devo-
lutionis instituit; Et licet ego dictæ Confraternita-
tis reæ conventæ Advocatus, more Advocatorum
causæ inservientium, deducere juris prohibitio-
nem super transitu bonorum emphyteuticorum ad
Ecclesias vel manūs mortuas, quoties agitur de em-
phyteusi merè hæreditaria, videri hodie antiqua-
tam ex moderno usu quindenniorum, de quo in
Neapolitana quindenni hoc tit. disc. 50. cum ita con-
sultum sit præjudicio domini circa laudemium, pro-
indeque cesset unica ratio, in qua dicta legalis pro-
hibitio fundata est.

Ac etiam deducere, quod in omnem eventum
hæc prohibitio percuteret retentionem, non au-
tem assentionem ad effectum vendendi, ac recepto
pretio ponendi extrà manum mortuam ex de-
ductis

ductis per *Adden. ad Buratt. dec. 477. num. 9. ad finem bene M. Strill. dec. 128. num. 18.* ubi quod licet accedente prohibitione hominis, ne ista fatua remaneat, juris rigor dictam etiam acquisitionem impediret, æquitas tamen prævalere debet, quod etiam sequuta est Rota in *Mediolanen. præsentia Devolutiois 11. Februarii 1650. coram Meltio dec. 13. par. 11. rec.*

Et fortius quia in Ecclesiam res emphyteutica devenerat, non ex titulo venditionis, vel alterius particularis alienationis, sed ex illo institutionis universalis, qui latius patet, & favorabilior in proposito judicatur, cum bona prohibita veniant accessorie ad bonorum universitatem ex plene deductis per *Surd. & ibi Hodiern. dec. 93. Gratian. discip. 333. Mantie. de eac. lib. 12. tit. 19. num. ult. Fulgin. de emphyt. tit. de success. quest. 14. num. 12.*

Nihilominus ejusdem Confraternitatis officialibus difficultatem insinuabam super præmissorum in subsistentia, cum Rota formiter ac sæpius discusso articulo contrarium semper tenuerit, ut scilicet prohibitio hominis, prohibitioni legali adjuncta, ne omnino fatua remaneat, sed aliquid plus operetur, se opponat principio acquisitionis, ac impediat, nè Ecclesia vel manus mortua acquirere possit etiam ad effectum vendendi ex plene deductis apud *Merlin dec. 583. aliis 211. p. 6. rec. & in dicta Mediolanen. præsentia devolutiois domorum 20. Aprilis 1654. coram eodem Meltio*, in qua receditur à dicta præcedenti, una tantum parte emanata, & de qua *Mediolanen. disc. 37.* ac habetur in *Placentina, disc. 28 & in aliis hoc pariter tit.* Unde durum dicebam in Curia, & coram iudice inferiori obtinere adversus propositionem toties à Rota firmatam.

Illud tamen defensionis fundamentum pro Confraternitate solidum ac probabile, cum sensu etiam veritatis dicebam, præmissam scilicet magis rigorosam opinionem à Rota receptam, admittendam esse in ipso situ, seu in ipsi bonis, prout à domino directo concessa sunt, non autem in superædificato, quod etiam per Ecclesiam vel manus mortuam, non obstat dictæ legis, vel hominis prohibitionem detrahendum est, tanquam melioramenta, quæ factæ etiam casu non culpæ devolutiois, certum ac receptum est cuiusque extraneo emphyteutæ successori rescicienda esse *Franch. & adden. dec. 91. add. ad dec. 12. num. 34. & seq. par. 3. recent. Fulgin. de emphyt. tit. de melioram. quest. 2. & de var. caducit. quest. 1. ubi concordantes.*

Neque in hoc Ecclesia vel pius locus esse debet inferioris conditionis quocunque extraneo successore, cum nullibi cautum sit, nam aliàs esset inferre pœnam ultimo morienti seu ejus hereditati, ut ob actum pium & laudabilem instituendi hæredem Ecclesiam pati debeat pœnam amissionis dictorum melioramentorum aliàs resciciendorum.

Atque ut observabam in *Romana census pro Barretis hoc tit. disc. 31.* magna differentia est, ubi agitur de devolutione rei in eodem statu, in quo concessa fuit, & ubi de devolutione rei per emphyteutam constructæ in nudo solo concedentis; Primo enim casu æquitas domino assistit, ut ad rem suam reintegretur, cum tunc emphyteuta potius de lucro, quam de damno contendere dicatur, secus autem in secundo, in quo omnis æquitas assistit emphyteutæ, seu ejus successori agenti de damno vitando, & resistit Domino agenti de lucro captando, & de se locupletando de alieno, ob pium, *Card. de Luca de Emphyteusi Pars II.*

vel laudabilem actum per emphyteutam gestum; Idèque licet hominis prohibitio juxta dictam à Rota probatam opinionem se opponat principio acquisitionis soli, ex ea ratione, quod quilibet rei suæ legem sibi bene visam apponere potest, eidemque solo cedat superædificatum, adhuc tamen dominus excusandus non venit ab ædificii refectione, tanquam à restitutione melioramentorum, quæ reputari solent quid diversum ab ipso solo, etiam ad effectum hypothecarum, & vinculorum, quorum illud est incapax, ut hoc eodem tit. deductum habetur in *Tusculana Salviani disc. 44. & in aliis.*

Prætebatur etiam devolutio ex capite lineæ finitæ, sed ista erat reverà improbabilis præsentio, quoniam ex tenore concessionis, pluribusque demonstrationibus clarè constabat agi de concessionem merè hæreditaria sonante potius in locationem perpetuam quam emphyteutam; atque ita credo quod judicatum sit, nisi concordia judicandi occasionem subtraheret.

ROMANA LAUDEMII

PRO

ARCHICONFRATERNITATE
ANNUNTIATÆ

CUM

CARDINALI ESTENSE.

Casus sopitus per concordiam.

An pro successione ex testamento in re emphyteutica merè hæreditaria, & ad quoscunque transitoria, hæres extraneus teneatur solvere laudemium domino directo; Et an locus pius, seu manus mortua sit capax succedendi in emphyteusi etiam ad effectum retentionis, Et an tali casu teneatur ad quindennia.

SUMMARIUM

- 1 **C**asus controversa.
- 2 **L**audemium an debeatur pro successione per hæredem extraneum.
- 3 **C**oncordia in Ecclesiis & piis locis laudabiles & de ratione.
- 4 **D**e quindenniis debitis per pia loca & manus mortuas, & de istorum capacitate in retentione emphyteusis.

DISC. LXIX.

Um dicta Archiconfraternitas, tanquam hæres instituta per Pompeum Pierleonum, successisset in quibusdam domibus aëstatore possessis de directo dominio Estensium, ad commodum Cardinalis in hac familia pro tempore existentis, agentes Cardinalis benevolè insteterant pro laudemii solutione apud ejusdem Archiconfraternitatis Congregationem ordinariam, ex pluribus nobilibus, & juris præ-

K 2

pro-